

Broj: 03-34-2-811/23
Sarajevo, 24.07.2023. godine

- **Institucije Bosne i Hercegovine**

PREDMET: *Razrješenje državnog službenika zbog sticanja uslova za penzionisanje, pojašnjenje, dostavlja se.-*

Pitanje razrješenja državnog službenika radi sticanja uslova za penziju se odnedavno ukazuje na određeni način spornim, te su u skladu s tim davani određeni odgovori i pokretani su određeni postupci. U konačnici, Ured za reviziju institucija Bosne i Hercegovine se dotakao tog pitanja u svom posljednjem izvještaju, što je zahtjevalo i određenu reakciju u postupanju Agencije za državnu službu (u daljem tekstu: Agencija).

Naime, članom 50. stav 1. Zakona o državnoj službi, je propisano da državljaninu službeniku prestaje radni odnos u državnoj službi i u slučaju kada navrši 65 godina života i najmanje 20 godina staža osiguranja ili kada navrši 40 godina staža osiguranja nezavisno od godina života, dok je članom 51. istog Zakona, propisano da državnog službenika razrješava Agencija, po pribavljenom mišljenju nadležne institucije (sa izuzetkom člana 50.1.i) tog zakona), dok rukovodeće državne službenike razrješava organ nadležan za postavljenje uz pribavljeno mišljenje Agencije (takođe sa izuzetkom člana 50.1.i) tog zakona). Konačno, članom 63a. stav 9. tačka c) Zakona o državnoj službi propisana je novčana kazna za odgovorno lice u instituciji koje **bez opravdanog razloga** ne razriješi državnog službenika u zakonskom roku (odredba upućuje na član 50. navedenog zakona).

Kada uporedimo čl. 50. i 51. Zakona o državnoj službi sa članom 71. stav 1. tačka a) Zakona o radu (ili sa nekim rješenjima iz komparativnog prava, na primjer iz Hrvatske), jasno se uočavaju razlike: navedena odredba Zakona o radu sadrži normu o prestanku radnog odnosa po sili zakona što član 50. Zakona o državnoj službi ne sadrži, a načelno sve alineje člana 71. stav 1. tačka a) Zakona o radu sadrže i izričite odredbe o danu prestanka radnog odnosa. Sve to član 50. Zakona o državnoj službi ne sadrži, ali odredbe člana 51. koje regulišu razrješenje državnog službenika, upućuju da radni odnos državljaninu službeniku ni u kom slučaju ne prestaje po sili zakona već je neophodno i donošenje rješenja o razrješenju, kojom prilikom se određuje i tačan datum prestanka radnog odnosa (koji načelno mora biti nakon donošenja rješenja o razrješenju i određuje se dispozitivom rješenja, koji glasi da se određeno lice razrješava dužnosti i da mu radni odnos u instituciji prestaje određenim specificiranim datumom). Ovdje nije potreban neki poseban argument i pravilo tumačenja zakona, jer da je zakonodavac htio da državljaninu službeniku radni odnos prestaje po sili zakona, tada bi to i ugradio u zakonsku normu. Ako pri tome uzmemo u obzir i odredbu člana 63a. stav 9. tačka c) tada je jasno da Zakon o državnoj službi dozvoljava određenu odgodu razrješenja državnog službenika **u slučaju postojanja opravdanog razloga**.

U dosadašnjoj upravnoj praksi, Agencija je u određenom opravdanom broju slučajeva odobravalu odgađanje prestanka radnog odnosa nakon sticanja uslova propisanih članom 50. stav 1. tačka b) Zakona o državnoj službi, ali isključivo na obrazloženi zahtjev institucije i isključivo radi potrebe službe. Dakle, Agencija nije nikada odgađala razrješenje na zahtjev državnog službenika, već je to isključivo tražila institucija i imala je objektivno i razumno

opravdanje za takav zahtjev. Posebno, ova produženja su se odobravala u uslovima kada je zbog poznatog zaključka Vijeća ministara (u odnosu na koji je konačno Agenciji Upravni inspektorat zabranio da ga izvršava) zapošljavanje u institucijama bilo blokirano i institucija je čak samo zbog ove okolnosti svakako imala opravdan razlog zbog kojeg je tražila produženje nečijeg radnopravnog angažmana.

U praktičnom smislu, ovakva odgoda odobravala se na način da je institucija tražila od Agencije saglasnost, koju je Agencija davala u formi običnog akta – dopisa, dok bi se samo razrješenje obavljalo na zakonom propisani način, tako što je institucija dostavljala zahtjev (koji je u zakonskom smislu mišljenje) za razrješenje, dok je Agencija donosila rješenje o razrješenju. U slučaju rukovodećih državnih službenika, institucija je tražila od Agencije mišljenje, po osnovu kojeg je donosila rješenje o razrješenju.

Međutim, Ured za reviziju institucija Bosne i Hercegovine je u izvještaju o reviziji za 2022. godinu, u dijelu koji se tiče ocjene usklađenosti, naveo: „U postupku revizije uočeno je da je Agencija dala saglasnost da se u određenoj instituciji BiH produži radno-pravni status rukovodećoj državnoj službenici nakon navršenih 65 godina života, uz obrazloženje da se saglasnost daje imajući u vidu preuzete poslovne obaveze i zadatke državne službenice, te aktuelnu situaciju u pogledu rada institucija BiH, odnosno trenutne blokade novih zapošljavanja. Prema usmenim tumačenjima Agencije nije propisan precizan rok za donošenje rješenja o prestanku radnog odnosa po predmetnoj osnovi. Također, Agencija je na pojedinačne upite određenih institucija davala saglasnosti za produženje radnopravnog statusa državnih službenika.“ U daljem tekstu izvještaja, Ured je naveo da je Agencija ovlaštena da daje mišljenja u postupku razrješenja rukovodećih državnih službenika, ali ne i saglasnosti za produženje radnopravnog statusa, već je institucija nadležna za donošenje akta o prestanku radnog odnosa rukovodećeg državnog službenika, te je u konačnici i odgovorna za zakonito postupanje u takvim slučajevima. U preporuci je istaknuta obaveza Agencije na dosljedno primjenjuje relevantne propise, odnosno da na pravilan način pomaže institucijama u realizaciji njihovih kadrovske politike.

Stoga, Agencija više neće davati institucijama bilo kakve saglasnosti za produženje radnopravnog angažmana državnih službenika, niti će takve saglasnosti odbijati. Institucija je dužna predložiti, odnosno dostaviti mišljenje za razrješenje nerukovodećeg državnog službenika po navedenom osnovu, odnosno razriješiti rukovodećeg državnog službenika dužnosti uz prethodno pribavljeno mišljenje Agencije. Ukoliko institucija smatra da je neophodno produženje radnopravnog angažmana, može postupiti u tom smislu kada je očigledna neophodnost takvog produženja, a nema drugih mogućnosti, ali za takva postupanja je u konačnici sama i odgovorna. Štaviše, ni dosadašnje saglasnosti Agencije nisu oslobađale instituciju od odgovornosti za produženje radnopravnog statusa, posebno stoga što Agencija nije mogla cijeniti opravdanost razloga zbog kojih se razrješenje ne bi izvršilo sticanjem navedenih zakonskih uslova, već je takvu ocjenu mogla i može izvršiti samo institucija.

O ovome vas obavještavamo radi daljeg postupanja, a posebno da od Agencije više ne tražite saglasnosti u ovom smislu, jer ih Agencija više neće davati, niti odbijati.

Dostavljeno:

- naslovu
- arhiva

DIREKTOR

Neven Akšamija